

Σημαίες ζωή θάνατοι δεν υπάρχουν Ορθός φτιάχνω τον κόσμο'

Δε θα διεκδικήσουμε τίποτα
δε θα ζητήσουμε τίποτα
θα το πάρουμε
θα το κατακτήσουμε

... έγραφαν οι φοιτητές σε τοίχο της Σορβόνης διατυπώνοντας την αυτονόητη θέση ότι στη δημοκρατία δεν παραχωρούνται τα αγαθά (χάρη στη μεγαθυμία του ηγεμόνος) αλλά ανήκουν ισομερώς στους πολίτες που συγκροτούνται ως υποκείμενα με τις ίδιες υποχρεώσεις και δικαιώματα μέσα σε μια συλλογικότητα/ την κοινωνία των πολιτών.

Ψιλά γράμματα για τον στρατηγό Μασί, τον επονομαζόμενο «χασάπη του Αλγερίου», που μετά τις δάφνες του έδρεψε στο Αλγέρι στη διάρκεια του Πολέμου της Ανεξαρτησίας, ετοίμαζε τη μεραρχία του στις παρυφές της γαλλικής πρωτεύουσας, τη φορά αυτή, για να βάλει «όλους αυτούς τους επαναστάτες στη θέση τους». Ίδιες και οι προθέσεις των Γάλλων αστυνομικών που με τη λήξη των διαδηλώσεων συνέχισαν τη βία: Δευτέρα 10 Ιούνη 1968 πνίγεται στον Σηκούανα προσπαθώντας να γλιτώσει από το κυνήγι τους ο 17χρονος μαθητής Ζιλ Τεντέν μέλος της Ένωσης Κομμουνιστικών Νεολαίων του Μ-Λ. Συμπαραστεκόταν στους απεργούς της Ρενό που πολιορκούνταν από αστυνομικές δυνάμεις. Τρίτη 11 Ιούνη πυροβολείται στο στήθος νεαρός εργάτης στο εργοστάσιο της Πεζό στο Σοσό, (όπου σήμερα βρίσκεται το Μουσείο της αυτοκινητοβιομηχανίας). Στην ίδια πόλη δεύτερος εργάτης σκοτώνεται στην προσπάθειά του να ξεφύγει από αστυνομικούς. Διόλου τυχαία γάλλοι διαδηλωτές απαντούσαν πριν δυο χρόνια σε μία ακόμα έκρηξη βίας εις βάρος τους με το ελληνικότατο και διεθνοποιημένο πλέον «Μπάτσοι-γουρούνια-δολοφόνοι».

Το αφιέρωμα του Μάη, όχι ως επετειακή/μνημειακή αναφορά αλλά ως ελπίδα για νέους δρόμους στο σήμερα, έρχεται να ταιριάξει γάντι με τον Μιχάλη Κατσαρό που φέτος κλείνουν 20 χρόνια από τον θάνατό του: *Τα οράματά μου γυάλινο θόλο υγροί- / σφαίρες διάφανες γαλάζιες/ τα οράματά μου λαοί -σιδερένιες λαβές- σκοτεινή άβυσσος/ τα τείχη συντρίβονται στο πρόσωπό μου/ στη νέα εποχή μου/ Γίνγκα σπόρος...*

Φαίνεται πως η ποίηση είναι κατά βάθος μια προλεταριακή κι επώδυνη επαναστατική τέχνη όπου διακυβεύονται τα πάντα: η αγωνία του ποιητή (όπως και του επαναστάτη) να μιλήσει, να συνεπάρεται τη πλήθη, να πείσει και να πειστεί. Έχει κάτι από την απολυτότητα της επανάστασης, το ρίσκο, αλλά και τη σπανιότητά της. Γιατί η ποίηση, όπως και η εξέγερση δε γράφεται και δεν πραγματώνεται καθημερινά. Ίσως γιατί δεν τις αντέχει ο ευάλωτος άνθρωπος. Ίσως γιατί το ίδιο το σύστημα μας ωθεί στα βατά, μαθημένους να υπομένουμε δεινά και να διαχειριζόμαστε συμβάσεις, όχι να ρισκάρουμε ανατροπές. Στο ιστορικό άρθρο της Μοντ της 15 Μαρτίου 1968 κάτω από τον κεντρικό τίτλο «Όταν η Γαλλία πλήττει» διαβάζαμε: «Αυτό που χαρακτηρίζει σήμερα τον δημόσιο βίο μας είναι η πλήξη. Οι Γάλλοι βαριούνται. Η νεολαία βαριέται. Ο στρατηγός Ντε Γκολ βαριέται. Η αναισθησία κινδυνεύει να προκαλέσει τη φθίση. Στο τέλος-τέλος, όπως έχουμε δει, και μια χώρα επίσης μπορεί να αφανιστεί από ανία». Κοντολογίς ζωή και ποίηση απλά συντηρούνται και απελπίζονται. Γιατί ως γνωστόν τα θαύματα τέλειωσαν στην έβδομη μέρα της δημιουργίας.

Ακόμα όμως κι όταν εκθέτει την αρτιμελείά της η ποίηση ή τη βεβαιότητα της η επανάσταση, όταν υποτάσσονται/ενδίδουν στις αφελείς καρδιές που δίνουν πίστη σε συνθήματα για απραγματοποίητα αλλά υπαρκτά όνειρα, ακόμα κι όταν καταφέρνουν να συνοψίσουν τον φόβο και την απόγνωση, να συνταιριάξουν την ελπίδα με την απελπισία, ακόμα κι όταν προσποιούνται τα μεγάλα οράματα και τις ανεξχνιάστες ιδέες, ενώ στο βάθος τους κατακλύζονται από αβεβαιότητες, ακόμα και τότε η ποίηση, όπως και η επανάσταση, αυταπατώνται, ναρκισσεύονται και προσπαθούν να ξεφύγουν από το αδυσώπητο σήμερα και το ασαφές αύριο. Ελπίζοντας στην επόμενη έμπνευση. Όπως κι ο άνθρωπος στο επόμενο ΛΟΤΤΟ. Όπως και μια ανεκπλήρωτη επανάσταση, στην επόμενη εξέγερση.

Μηχανισμοί (στην πολιτική, τα κόμματα, τον στρατό, το παρακράτος, τις μυστικές υπηρεσίες, τη δικαιοσύνη, την τέχνη, τον αθλητισμό), και *Αγορές* (στην οικονομία, τη συνείδηση, τα εικαστικά, τη λογοτεχνία, το ποδόσφαιρο, την κτηματαγορά, το χρηματιστήριο, τους πολιτικούς, τα ναρκωτικά, στην εμπορία ανθρώπων) είναι δυο παράλληλοι μη θεσπισμένοι αλλά πανίσχυροι μηχανισμοί που ενίοτε συμπλέουν επ' ωφελεία των εκάστοτε ομάδων εξουσίας. Τόσο στους *Μηχανισμούς* όσο και στις *Αγορές* παρατηρείται έντονη κινητικότητα και πλουραλισμός: πρόσωπα έρχονται και παρέρχονται, σε τέτοιο βαθμό ώστε να κινδυνεύει πλέον ακόμη και η βαθιά ριζωμένη (κυρίως σε υπανάπτυκτες κοινωνίες) οικογενειοκρατία, κινήσεις επιτελικές δοκιμάζονται, συμφωνούνται, χαράσσονται και αποσύρονται, μεγαλόστομα διακηρύττονται και το κυριότερο βασίζουν την ύπαρξή τους στο διαχεόμενο ψεύδος, τη συνειδητά καλλιεργούμενη άγνοια, τη συντονισμένη παραπληροφόρηση και τον διαρκή φόβο. Αλλά μια κοινωνία κι ένα πολιτικό

σύστημα που βασίζει την ύπαρξή του στο ψεύδος και τον φόβο δεν μπορεί να χαρακτηριστεί ευνομούμενη, δημοκρατική κι ευημερούσα. Σήμερα προχωράμε απλώς σε διαπιστώσεις. Ίσως αναγκαίες για το επόμενο βήμα της ανατροπής. Για την ώρα ας κλείσουμε με τον Τάσο Λειβαδίτη και το ποίημά του «1949 μ.Χ.»:

*Τη νύχτα εκείνη που τραυματίστηκα
η επανάσταση πέραγε τις πιο κρίσιμες ώρες της.
Ο εκθρόνος προχωρούσε, είχαμε ανάγκη από στρατό,
δεν έπρεπε να πεθάνω. Δέχτηκα, λοιπόν,
να μου αλλάξουν το κεφάλι, που ήταν κόκκινο απ' τις σφαίρες,
μ' ένα σιδερένιο που μου το βίδωσε στους ώμους
ένας ψηλός ξερακιανός γιατρός, που επαναλάμβανε αδιάκοπα:
«Θαυμάσια, όλα πάνε θαυμάσια».
Τ' άλλο πρωί ξανάφυγα για τη μονάδα μου.*

*Βέβαια όπως είναι γνωστό, οι προδοσίες και τα λάθη
τσάκισαν την επανάσταση.*

Τελικά ποίηση, προδοσίες και επανάσταση είναι αξίες διαχρονικές.

M

1. Μιχάλης Κατσαρός, *Οροπέδιο*, 6η έκδ. Ζαχαρόπουλος, 1983, σελ. 29.

Μιχάλης Κατσαρός

ΦΩΤΟ: ΚΩΣΤΑΣ ΟΡΔΟΛΗΣ